

A Pécsi Ítéltábla dr. Baán Károly ügyvéd (fél címe 1) által képviselt **felperes neve** (címe)felperesnek - dr. Kecskésné dr. Horváth Erika ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2012. szeptember 24. napján kelt 20.P.20.247/2012/13. számú ítélete ellen az alperes által 14. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja, azzal, hogy a keresetet az elsőfokú bíróság által megítélt 6.800.000 (hatmillió-nyolcszázezer) forintot meghaladó részében elutasítottnak tekinti.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 62.500 (hatvankettőezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget, valamint a Magyar Államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 200.000 (kettőszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes a kereseti kérelmében az alperessel szemben 11.800.000 forint nem vagyoni kártérítés és járulékainak megfizetése iránt indított pert.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2009. május 23. napján közúti balesetet szenvedett, mely során kétoldali tüdőzúzódást, a jobb melléküregben vérzést, a jobboldali IX. borda törését, hasi zúzódásokat, lépsérülést, a szigmabél hashártyakettőzetének érsérüléssel járó szakadását, bal csípőízületi vápatörést a keresztcsont-csípőcsont ízületek kétoldali megnyílásával, bal combcsont törését, a Th.X., XI. csigolyák kompressziós törését és jobb térdének szalagsérülését szenvedte el. Lépét el kellett távolítani, és fél éven keresztül egy bélszakasza ki volt varrva.

Baleseti sérülései nem gyógyultak maradéktalanul. Az önmagában is maradandó fogyatékossgot jelentő lépektávolítás következtében immunrendszerének működése laboreredményekkel igazoltan csökkent. Mellkasi sérülései miatt a X-XI.

háti csigolyatájékon úgynevezett „gerincpúp” alakult ki, X. csigolya alsó zárólemeze beroppan, illetve több más poszttraumás elváltozás is megfigyelhető gerincén és annak környékén. Tüdőkapacitása csökkent, ez fulladásos panaszokban jelenik meg. A csípőízületi trauma csípőízületű elfajuláshoz vezetett, és prognosztizálható, a későbbiekben protézis beültetésére lesz szüksége. Térdízülete instabillá vált, amely járását megnehezíti, és további műtéti beavatkozást tesz szükségessé. A tüdejében kialakult elváltozások miatt szívének jobb kamráján tágulat keletkezett, állapota nagyobb valószínűséggel romlik, mint javul. A vastagbél kivarrás utáni visszahelyezése hegesezést okozott, melynek következtében állandósultak emésztési zavarai. Hasfala meggyengült, ami bár még sérvsedéssel nem jár, azonban haskötő viselését teszi szükségessé. Frusztrációtűrő-képessége meggyengült, érzelmileg instabil lett, erősödött a függőség iránti igénye, elvesztette az úgynevezett énhatékonyság érzését. Pszichés megküzdési kapacitása kimerült, melynek következtében neurotikus formakörbe tartozó tünetek, alvászavar, ingerlékenység, pesszimizmus, jövőkép-motiváció elvesztése jelentek meg viselkedésében, mindezek javulása csak fokozatosan, évekig tartó kezeléstől várható. Szexuális élete elnehezült, gyakorlatilag megszűnt. Mindezen maradványállapotok 53%-os egészségkárosodást eredményeztek.

A bútorasztalos szakképzettségű felperes a balesetet megelőzően alkalmi munkákból tartotta el magát és a vele együtt élő, 1996. évben született gyermekét. Tartós párkapcsolata volt, szabadidejét aktívan töltötte, társával rendszeresen jártak táncolni. Idős, betegeskedő szüleit rendszeresen támogatta. A balesetből visszamaradt sérülései miatt tanult szakmájában tevékenykedni nem tud, de egyéb, napi 8 órás, szokásos mértékű terhelést jelentő munkavégzésre is képtelen. Szabadidős tevékenysége jelentősen beszűkült, a kilenc éve fennálló párkapcsolata megszakadt. Nem hogy ő maga nem tud idős szüleinek segíteni a házkörüli munkákban, de még saját háztartása, portája karbantartásában is állandó segítségre szorul. 47.000 forint rokkantsági ellátásban részesül, melyet az alperes havi 21-22.000 forint keresetpótló járadékkal egészít ki. Jövedelmét alkalmi munkákból sem tudja kiegészíteni. Az alperes a felperest ért nem vagyoni károk kiegyenlítésére 3.200.000 forintot fizetett meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy 10.000.000 forint az az összeg, amely alkalmas a felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására. Ezért az ítéletével kötelezte az alperest további 6.800.000 forint és ezután 2009. május 23. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre járó, a Ptk. 301.§-ának (1) bekezdésében meghatározott mértékű kamatainak, valamint 350.000 forint elsőfokú perköltségnek a megfizetésére. A törvényszék kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására 408.000 forint le nem rótt elsőfokú illetéket és a P Törvényszék számlájára 175.978 forint előlegezett elsőfokú perköltséget.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést, kérte az ítélet megváltoztatását és az alperes terhére megállapított marasztalási összeg 4.300.000 forintra történő leszállítását, valamint a felperesnek a perköltségben történő

marasztalását. Álláspontja szerint a megítélt nem vagyoni kártérítés mértéke eltúlzott, mivel a hasonló tényállású ügyek ítélkezési gyakorlatát tekintve, a jelen ügyben megállapított egészségkárosodás mértéke és az abból következő hátrányok enyhítéséhez 7-8.000.000 forint nem vagyoni kártérítés tekinthető elegendőnek. A felperes esetében a 7.500.000 forint és kamatai az a szükséges pénzbeli juttatás, amely a személyi kár kiegyensúlyozására alkalmas. Figyelemmel arra, hogy ebből az összegből 3.200.000 forintot és kamatait az alperes a felperesnek már a per megindítását megelőzően megfizetett, a marasztalása leszállítását 4.300.000 forint és kamataira kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében arra kérte a másodfokú bíróságot, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján, tárgyaláson kívül elbírálva hagyja helyben és az alperest marasztalja másodfokú perköltségben.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását az elsőfokú eljárás iratainak tartalma alapján kiegészíti. A 41. életévében lévő felperes 2009. május 23-án az édesanyja tulajdonában lévő, azonban az ő használatában álló, XXX-000 forgalmi rendszámú, S típusú motorkerékpárral Z-ből a ...-os számú főútra jobbra kikanyarodott, és ... irányába indult. A felperes a KRESZ előírásait maradéktalanul betartva szabályosan közlekedett. A lovászhetényi elágazás kereszteződésébe érve a felperes az elsőbbsége tudatában egyenletes sebességgel szabályosan haladt, mikor jó látási viszonyok között, a hibátlan, száraz aszfalt úton, erős forgalomban, O.R. a YYY-000 forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsival, az „ÁLLJ! Elsőbbségadás kötelező!” közúti jelzőtábla felhívása ellenére - megszegve a KRESZ 12.§-ának (1) bekezdés *b)* pontjában, valamint a 28.§-ának (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt rendelkezéseket - a kötelező elsőbbséget meg nem adva, a védett útvonalra felhajtott, így a felperesnek ütközött. A vétlen felperesnek az ütközés elhárítására lehetősége nem volt. A felperes az - idegen hibás - ütközés következtében a motorkerékpárról lerepülve, az út melletti árokban ért földet. (P Bíróság 10.B.1890/2010/3. számú végzése.)

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában a felperes baleset következtében elszenvedett fizikai sérüléseinek leírását a következőképpen pontosítja, illetőleg egészíti ki.

Mellkasi sérülései miatt a X-XI. háti csigolyatájékon kialakult gerincpúp a háti gerinc fokozott görbületét hozta létre, valamint a tüdőzúzódás utáni állapotban is, olyan légzésfunkciós eltéréssel járó elváltozás alakult ki, amely elváltozás - tüdőgyógyászati légzésfunkciós vizsgálattal igazolva - a kialakult sérülés következménye. A X. háti csigolya alsó zárólemeze beroppant, és magassága felére csökkent, mely sérülés továbbá a XI. háti csigolyatest és a durazsák sérülése - a mellkasi CT és MR vizsgálatokkal alátámasztva - poszttraumás elváltozásnak tekinthetők. E sérülésekkel okozati összefüggésben áll az, hogy a balesetet követően fél évvel a háti gerincen a kis ízületi rések szűkebbek, sclerotikusak és

csontkinövések észlelhetők, ezért a tüdőelváltozás is maradandó károsodásként értékelhető, amely fulladásos panaszokban nyilvánul meg. A felperes meglévő sorsszerű megbetegedésekben nem szenvedett, az ütközést követően III. csoportú rokkanttá vált, és ennek megfelelő rokkantsági nyugdíjban részesült. A jelenlegi egészségi állapota, valamint a várható műtétek sora alapján alkalmatlan bármilyen jellegű munkaviszonyban történő rendszeres foglalkoztatásra. Komplex rehabilitációja nem javasolható. (Az elsőfokú eljárás iratai alapján a 9. sorszámon iktatott igazságügyi orvosszakértői vizsgálat és vélemény 12., 17-20. old.)

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását azzal egészíti ki továbbá, hogy a baleset okozójával, O.R-rel szemben a - Btk. 187.§-a (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő - maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt indult, 10.B.1890/2010. számú büntetőeljárást a P Bíróság 2010. június 3-án 6 hónap időtartamra felfüggesztette, közvetítői eljárás lefolytatása érdekében. A büntetőügy terheltje és a cselekmény sértettje - a jelen ügy felperese - a B Igazságügyi Hivatal közvetítője előtt, 2010. augusztus 27. napján egymással megállapodást kötöttek. A terhelt elismerte a teljes felelősségét az általa okozott balesetben, sajnálatát fejezte ki a történetek és következményei miatt, és vállalta, hogy 200.000 forint jóvátételt a sértettnek megfizet. A megállapodásba foglalták, hogy a sértett részéről jelentkező minden felmerült vagy jövőben felmerülő kárt a balesetet okozó gépjármű balesetkor érvényes kötelező gépjármű felelősségbiztosítása alapján, az A Zrt. - a jelen ügy alperese - téríti meg, valamint, hogy a jóvátétel összege a biztosító társaság által fizetendő kártérítés összegébe nem számít bele. A P Bíróság a 10.B.1890/2010/3. számú - 2011. év január 25. napján megtartott - nyilvános tárgyalásán, mivel a vádlott és a sértett között közvetítői eljárás során eredményes megállapodás kötött, a vádlottal szemben folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntette (a kereseti kérelemhez F/1. szám alatt csatolt közvetítői eljárás során létrejött megállapodás és a P Bíróság 10.B.1890/2010/3. számú végzése).

A fentiekkel kiegészített tényállás alapján is helyes az elsőfokú bíróság érdemi döntése.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását is kiegészíti azonban akként, hogy a Ptk. 355. § (1) bekezdése értelmében a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. A Ptk. 355. § (1) bekezdésében és a (4) bekezdésében való elhelyezéssel pedig a nem vagyoni kár az ott meghatározott kárfajták egyikévé vált, a személyiséget ért sérelmek esetére rendelt polgári jogi jogvédelmi eszköz, amelynek alkalmazási feltétele, az erre vonatkozó igény jogalapja, valamely személyiségi jog megsértése.

A nem vagyoni kártérítésnek az a rendeltetése, hogy segítse a károsultat életviszonyainak, életvitelének a károsító esemény következtében megváltozott körülményekhez igazodó kialakításában, s egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni

hátrányból eredő nehézségek leküzdését, illetőleg más lehetőségek megteremtésével enyhítse azokat a tartós vagy súlyos hátrányokat, amelyek a károkozás folytán a károsultat érték.

A nem vagyoni károk vagyoni mércével mérhetetlenek, így a polgári jogvédelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során a károsult személyi körülményeit, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. Emellett figyelemmel kell lenni a társadalom teherbíró képességére, továbbá az ár- és értékviszonyoknak, valamint a jövedelmeknek és az inflációnak az alakulására is, melyek - az utóbbi évek során - olyan hatással voltak a nem vagyoni kártérítések alakulására, hogy a megközelítőleg azonos súlyú hátrányokkal kapcsolatban egyre növekvő összegek szükségesek azok ellensúlyozásához és a fent írt célok megvalósításához. A kártérítéssel, az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásával, olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával kell gondoskodni, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújt. A kártérítés mértékének a megállapítása körében nem hagyható figyelmen kívül - a tényállás pontos mérlegelésével - a jogsértés súlya, a felróhatóság mértéke és a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatása. Mindezekre figyelemmel, mivel minden eset különböző, a kártérítés összegszerűségének megállapítása az egyedi, konkrét tényállás elbírálása alapján csakis az ügyben eljáró bíróság jogalkalmazási tevékenységére tartozik (34/1992. (VI.1.) AB határozat; BDT 2011. 2576.; BDT 2010. 2296.; BDT 2009. 2006.; BDT 2004. 964.; BDT 2001. 421.; BH 2005. 105.)

Az elsőfokú bíróság helyesen emelte ki a kárpótlás összegszerűségének megállapítása körében a felperes 41. éves életkorát továbbá, hogy a baleset a felperes életének minden területére kiterjedően tartós, súlyos testi, lelki hátrányt okozott. Az egészségében javulás nem várható, hanem romlás és műtéti beavatkozás valószínűsíthető a térd és a csípő ízületét illetően. A fizikai és lelki tényezők együttesen már feltétlenül megalapozzák az elsőfokú ítéletben írt kártérítés összegét, ezért a másodfokú bíróság nem látott alapot arra, hogy annak mértékét leszállítsa, ugyanis azt eltúlzottnak nem találta.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság, figyelemmel arra, hogy a felperes a kereseti kérelmében az alperessel szemben 11.800.000 forint nem vagyoni kártérítés és járulékainak megfizetése iránt indított pert, és ebből az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegeként 6.800.000 forintot ítelt meg, a Pp. 213.§-ának (1) bekezdése alapján, a megítélt összeg feletti részben a kereseti kérelmet elutasítottnak tekinti.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel összefüggésben az alábbiakra mutat rá:

A felperes által előadottakat az igazságügyi orvosszakértői vélemény maradéktalanul alátámasztotta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint is a felperes balesetét követő aggálytalan igazságügyi orvosszakértői véleménnyel kielemezett sérülései, annak következményei kellően bizonyítják az állapotának romlását és további várható romlását. Az élete teljében lévő felperesnek, a rokkantsági nyugdíj alapjául szolgáló határozatban rögzített valamennyi diagnosztizált és egészségkárosodást okozó betegsége - kizárólagosan az alperes mulasztásából eredő - baleset következménye, amely életének minden területére kiható jelentős negatív irányú változást eredményezett. A fizikai állapota egyrészt kialakult, a továbbiakban javulás már nem várható, másrészt a maradandó fogyatékoságot eredményező sérülésein túl állapota rosszabbodására lehet számítani, amely miatt később újabb műtétek válnak szükségessé. A felperes a baleseti következményekkel, az állandó fizikai fájdalmakkal kényszerül együtt élni, és egész életét ezekhez a változott körülményekhez igazítani, valamint mindezt lelkileg is feldolgozni. A felperesnek időszakosan szanatóriumi rehabilitációs intézetekben való kezelésre, gyógytornára, gyógyúszásra, félévente fizioterápiás kezelésre lesz szüksége ahhoz, hogy a jelenlegi állapotát megőrizze, állapota rosszabbodását lelassítsa. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a perbeli balesetet követő fizikai veszteségek a felperesnek milyen lelki következményeket okoztak, és ennek, az életminőségét átfogóan érintő, negatív irányú változás feldolgozásához milyen hosszú távú - több évet igénybe vevő, lassú - folyamat vezet pszichés javuláshoz, amelyhez szintén külső támogatás, pszichoterápiás eszközök igénybevétele is szükséges lesz.

Téves a fellebbezésben írt alperesi álláspont, miszerint a hasonló tényállású ügyek ítélkezési gyakorlatát tekintve a megállapított egészségkárosodás mértékéhez és az abból következő hátrányok enyhítéséhez 7-8.000.000 forint közötti összegű nem vagyoni kártérítés tekinthető alkalmasnak. Egyetértett a másodfokú bíróság a felperes fellebbezési ellenkérelmében írtakkal, miszerint a nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti perekben nincs két hasonló tényállás, két hasonló sérülés és rokkantsági, valamint pszichés következmény, így az ügyben eljáró bíróságok mérlegelési jogkörben megállapított nem vagyoni kártérítés összegszerűségére általánosan hivatkozni nem lehet.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének - a Ptk. 301.§-a (1) bekezdésén alapuló - a perrel érintett időszakban érvényes törvényes kamat mértékének a felsorolásából egy időszakra meghatározott mértéke kimaradt. Ezért az erre vonatkozó elsőfokú rendelkezést akként pontosítja és egészíti ki, hogy a törvényes kamat mértéke 2011. január 1. napjától 2011. június 30. napjáig évi 5,75%.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének az illeték viselésére vonatkozó jogi indokolását kiegészíti azzal, hogy mivel a felek a költségmentességben nem részesültek, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§-ának (2) bekezdése és a Pp. 81.§-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján, a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésére a pernyertesség és a pervesztesség

arányában lennének kötelesek. A Kmr. 15.§-a (1) bekezdésének második fordulatában írtak szerint, ha a marasztalás összegének a megállapítása bírói mérlegeléstől függ, vagy a bíróság a marasztalás összegét méltányosság alapján állapította meg, a perköltségben nem marasztalt felet a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költség megfizetése alól egészben, vagy részben mentesítheti. E rendelkezések, illetőleg az elsőfokú bíróság méltányossága alapján van lehetősége az alperesnek - a tárgyi illetékfeljegyzési joga következtében az állam által előlegezett - az elsőfokú eljárás során megállapított (6%-os) 708.000 forint megfizetése helyett, 408.000 forint elsőfokú eljárási illeték utólagos megfizetésére. A fennmaradó 300.000 forint illetéket a Kmr.15.§-ának (1) bekezdésében írt, elsőfokú bíróság által alkalmazott mentesítésre figyelemmel az állam viseli.

A felperes és a jogi képviselőjét ellátó, dr. B.K. ügyvéd között létrejött ügyvédi munkadíjra vonatkozó díjmegállapodás alapján az ügyvédi megbízás díja a megítélt nem vagyoni kártérítés 10%-a (12. sorszámú beadvány, illetőleg a 13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv). A másodfokú bíróság - figyelemmel a fél és az ügyvéd között létrejött díjmegállapodásra - az elsőfokú bíróságnak az ügyvédi munkadíj megállapítására vonatkozó indokolásában meghivatkozott 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (6) bekezdését e rendelet 2.§-ának (2) bekezdésére helyesbíti.

Az alperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján viseli saját költségét, valamint köteles a felperesnek az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget fizetni. Ennek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§-ának (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján - figyelemmel a ténylegesen elvégzett ügyvédi munka mennyiségére és bonyolultságára (a másodfokú eljárás során a másodfokú bíróság felhívására előterjesztett 3. sorszámú ellenkérelem) - 62.500 forintban állapította meg.

A sikertelenül fellebbező alperes a tárgyi illeték-feljegyzési jogra figyelemmel köteles a fellebbezési eljárási illeték utólagos megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 74.§-ának (3) bekezdése folytán irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§-ának (2) bekezdése alapján, melynek mértéke az Itv. 46.§-ának (1) bekezdésén alapul.

A fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása a Pp. 256/A.§-a (1) bekezdésének f) pontján alapul.

P é c s, 2013. április 11.

. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró